

Selvitys Pohjola Pankki Oyj:n
hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä
vuonna 2015

Selvitys Pohjola Pankki Oyj:n hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuodelta 2015

Sisällys

1	Sovellettavat säännökset	2
2	Ryhmä- ja konsernirakenne sekä hallintoelimet.....	2
2.1	Ryhmärakenne	2
2.2	Konsernirakenne.....	2
2.3	Yhtiön hallintoelimet.....	3
3	Yhtiökokous.....	3
3.1	Yhtiökokous 2015	4
4	Hallitus ja sen valiokunnat	4
4.1	Hallitus	4
4.1.1	Hallituksen valinta.....	4
4.1.2	Hallituksen kokoonpano.....	4
4.1.3	Hallituksen jäsenten riippumattomuus.....	4
4.1.4	Hallituksen tehtävät	4
4.1.5	Hallituksen puheenjohtajan tehtävät.....	5
4.1.6	Hallituksen toiminta 2015.....	5
5	Toimitusjohtaja	6
5.1	Toimitusjohtaja	6
5.2	Pohjolan tytäryhtiöiden hallitukset	6
6	Johtamisjärjestelmä	7
6.1	Pohjola osana keskusyhteisökonsernia	7
6.2	Organisaatorakenne 31.12.2015	7
6.3	Päätöksenteko.....	7
6.4	Pohjolan toiminnan seuranta ja raportointi.....	8
7	Sisäinen ja ulkoinen valvonta.....	8
7.1	Sisäinen valvonta.....	8
7.1.1	Hallituksen rooli sisäisessä valvonnassa.....	8
7.1.2	Sisäinen valvonta 2015.....	9
7.1.3	Compliance-toiminta.....	9
7.1.4	Riskienhallinta	10
7.1.5	Sisäinen tarkastus	11
7.2	Ulkoinen valvonta	12
7.2.1	Tilintarkastus	12
7.2.2	Keskusyhteisön valvonta	13
7.2.3	Julkinen valvonta.....	13
8	Taloudellinen raportointiprosessi.....	13
8.1	Taloudellisen raportoinnin organisointi	14
8.2	Taloudellisen raportoinnin riippumaton arviointi	15
8.3	Taloudellinen raportointi 2015	15
9	Palkat ja palkitseminen	15
9.1	Hallituksen palkkiot ja muut etuudet	15
9.2	Toimitusjohtajan palkka ja muut etuudet.....	15
9.3	Toimitusjohtajan ja yhtiön muun johdon palkitsemista koskevat periaatteet.....	16
9.4	Johdon lyhyen aikavälin kannustejärjestelmä	16
9.5	Johdon pitkän aikavälin kannustejärjestelmä.....	16
9.6	Muun henkilöstön pitkän aikavälin kannustejärjestelmä	17
10	Sisäpiirihallinto	17
10.1	Sisäpiirirekisterien julkisuus ja nähtävilläpito	18
11	Tiedonantopolitiikka.....	18
12	Hallituksen ja konsernin toimitusjohtajan henkilö- ym. tiedot.....	20
12.1	Hallitus	20
12.2	Konsernin toimitusjohtaja	21

1 Sovellettavat säännökset

Tämä selvitys on luottolaitoslain 7 luvun 7 §:ssa ja 8 luvun 15 §:ssä sekä arvopaperimarkkinalain 7 luvun 7 §:ssa tarkoitettu selvitys Pohjola Pankki Oyj:n (Pohjola) hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement). Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annetaan toimintakertomuksesta erillisenä.

Yhtiön hallitus käsitteli 23.2.2016 tämän hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen. Yhtiön tilintarkastaja KPMG Oy Ab on tarkastanut, että selvitys on annettu ja että sen sisältämä kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa.

Tämä selvitys Pohjola Pankki Oyj:n hallinto ja ohjausjärjestelmästä on saatavilla Pohjolan internetsivuilla www.pohjola.fi > Sijoittajasuhteet > Hallinnointi ja johto > Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä > Vuosi 2015. Tämä selvitys sekä yhtiön tilinpäätös, hallituksen toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus ovat saatavilla Pohjolan internetsivuilla www.pohjola.fi > Media > Julkaisut.

Yhtiön yhtiöjärjestys on julkaistu Pohjolan internetsivuilla www.pohjola.fi > Hallinnointi ja johto > Yhtiöjärjestys.

Pohjolan toiminta perustuu voimassa olevien Suomen lakien ja niiden nojalla annettujen normien noudattamiseen. Pohjola noudattaa Suomen osakeyhtiölain lisäksi arvopaperin liikkeellelaskijaa koskevia säädöksiä, rahoitus- ja vakuutusalan yrityksiä koskevia säännöksiä, Pohjolan yhtiöjärjestystä ja OP Osuuskunnan ohjeita. Kansainvälisessä toiminnassa noudatetaan soveltuvin osin myös paikallista lainsäädäntöä.

Pohjola kuuluu lakisääteiseen osuuspankkien yhteenliittymään ja on sanotun yhteenliittymän keskusyhteisön OP Osuuskunnan tytäryhtiö. Lainsäädäntö ja Pohjolan yhtiöjärjestys asettavat osin rajoitteita hallituksen kokoonpanolle. Yhtiö toimii OP Ryhmään kuuluvien osuuspankkien keskusrahallaitoksena.

2 Ryhmä- ja konsernirakenne sekä hallintoelimet

2.1 Ryhmärakenne

Pohjola Pankki Oyj on OP Ryhmän keskusyhteisönä toimivan OP Osuuskunnan täysin omistama tytäryhtiö ja jäsenluottolaitos. Pohjola kuuluu toiminnallisesti ja omistuksellisesti kiinteästi pankki-, vakuutus- ja muita finanssipalveluja tarjoavaan OP Ryhmään. OP Ryhmä muodostuu noin 180 osuuspankista ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta tytäryhtiöineen. Ryhmää valvotaan yhtenä kokonaisuutena.

Keskusyhteisö on velvollinen tukemaan jäsenluottolaitoksia ja vastaamaan jäsenluottolaitoksen veloista. Jäsenluottolaitokset ovat velvollisia osallistumaan toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilän ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin. Jäsenluottolaitokset ovat lisäksi keskinäisessä vastuussa sellaisen jäsenluottolaitoksen veloista, joka ei ykene suoriutumaan sitoumuksistaan.

Lue lisää OP Ryhmän rakenteesta Selvityksestä OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuonna 2015, kohta 2.

2.2 Konsernirakenne

Pohjola-konserniin kuuluvat emoyhtiö Pohjola Pankki Oyj ja sen tytäryhtiöt. Merkittävimmät tytäryhtiöt ovat Pohjola Vakuutus Oy, A-Vakuutus Oy, Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen ja Omasairaala Oy. Pohjolalla on lisäksi pankkitoimintaa harjoittavat sivuliikkeet ja rahoitusyhtiötoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt Virossa, Latviassa ja Liettuassa sekä Virossa, Latviassa ja Liettuassa vahinkovakuutus toimintaa harjoittava tytäryhtiö Seesam Insurance AS.

Aiemmin julkistetun suunnitelman mukaisesti Pohjola Pankki Oyj:n ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi 22.10.2015 jakautumissuunnitelman. Osittaisjakautumisessa OP Osuuskunnalle siirrettiin varallisuudenhoitoon, korttiliiketoimintaan ja kiinteistövarainhoitoon liittyvät toiminnot. Osittaisjakautumisen täytäntöönpanopäivä oli 30.12.2015 ja se toteutettiin kirjanpitoarvoin. Varallisuudenhoitosegmentin varat ja velat sekä muut erät on esitetty 30.6.2014 lähtien IFRS 5 mukaan erikseen taseessa omistajille jaettavina omaisuuserinä ja -velkoina sekä tuloslaskelmassa lopetettuina toimintoina. Pohjola-konsernissa suunnitellaan edelleen rakennejärjestelyä, jossa myös vahinkovakuutussegmentti siirrettäisiin Pohjola-konsernista OP Osuuskunnan suoraan omistukseen. Lisäksi arvioidaan mahdollisuutta eriyttää keskuspankkitoiminnot OP Osuuskunnan täysin omistamalle tytäryhtiölle. Näiden järjestelyjen toteutustavasta tai aikataulusta ei ole tehty päätöksiä.

Keskuspankin toimintamallia uudistetaan 1.1.2016 alkaen. Uudistuksessa muutetaan Marketsin ja Keskuspankin työnjakoa. Marketsin korko- ja valuuttatradning sekä joukkolainat-osasto siirtyvät Pohjola Pankki Oyj:n pankkitoiminnasta OP Ryhmän tasehallinta ja keskuspankki -toimintoalueeseen, joka on osa muu toiminta -segmenttiä. Markets keskittyy jatkossa tukemaan OP Ryhmän jäsenpankkeja markkinariskituotteiden myynnissä. Uusi työnjako muuttaa myös OP Ryhmän sisäistä tuloksen jakoa vähäisessä määrin.

OP Ryhmä julkisti helmikuussa 2014 Pohjolan osakkeen ostotarjouksen yhteydessä aikeen, jonka mukaan Pohjola Pankki Oyj ja Helsingin OP Pankki Oyj olisi yhdistetty. Tästä suunnitelmasta on luovuttu. Uuden suunnitelman mukaan osakeyhtiöpohjainen Helsingin OP Pankki Oy muutetaan osuuspankiksi vuoden 2016 aikana.

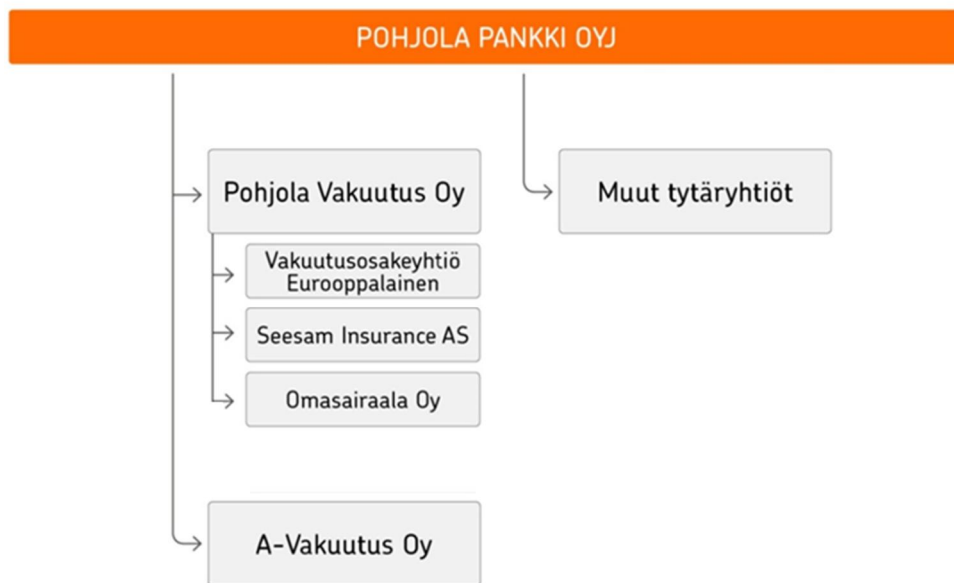
Pohjola Pankki Oyj:n nimi vaihdetaan keväällä 2016. Pankin uudeksi nimeksi tulee OP Yrityspankki Oyj. Omasairaala Oy:n nimi vaihdetaan Pohjola Terveys Oy:ksi Tampereen sairaalan avaamisen yhteydessä kesällä 2016.

Pääkaupunkiseudun liiketoiminnot toimivat jatkossakin yhteisen johdon alla. Tavoitteena on asiakkaan näkökulmasta tarjota yhtenäinen OP-finanssitarjooma, joka käsittää kaikki pankki-, vahinkovakuutus- ja varallisuudenhoidon tuotteet ja palvelut.

2.3 Yhtiön hallintoelimet

Pohjolan ylintä päätösvaltaa käyttää osakkeenomistaja yhtiökokouksessa. Yhtiökokous valitsee hallituksen (hallituksen puheenjohtajaa lukuun ottamatta) ja tilintarkastajat. Yhtiön strategisesta johtamisesta vastaa yhtiön hallitus. Yhtiön operatiivisesta johtamisesta vastaa hallituksen valitsema yhtiön toimitusjohtaja.

Pohjola-konsernin yhtiörakenne 31.12.2015

3 Yhtiökokous

Yhtiökokous on Pohjolan ylin päättävä elin. Varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain hallituksen määräämänä päivänä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Kokouksessa käsitellään yhtiöjärjestyksen mukaan varsinaiselle yhtiökokoukselle kuuluvat asiat sekä mahdolliset muut yhtiökokouskutsussa erikseen mainitut asiat.

Pohjolan yhtiöjärjestyksen mukaisesti varsinaisessa yhtiökokouksessa on esitettävä

- tilinpäätös, toimintakertomus;

päätettävä

- tilinpäätöksen vahvistamisesta;

- taseen osoittaman voiton käyttämisestä;
- vastuuvapaudesta hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle;
- hallituksen jäsenten lukumäärästä ja palkkioista;
- tilintarkastajan palkkiosta;

valittava

- hallituksen jäsenet ja tilintarkastaja;

ja käsiteltävä

- muut kokouskutsussa mainitut asiat.

3.1 Yhtiökokous 2015

Pohjola Pankki Oyj:n yhtiökokous 19.3.2015 vahvisti vuoden 2014 tilinpäätöksen, myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden ja päätti jakaa osinkoa 0,43 euroa osakkeelta.

Pohjola Pankki Oyj:n yhtiökokous 22.10.2015 hyväksyi jakautumissuunnitelman, jonka mukaisesti osa Pohjola Pankki Oyj:n varoista ja veloista siirtyi selvitysmenettelyttä osittaisjakautumisessa perustettavalle OP Omistus 1 -nimiselle yhtiölle. Jakautumisen täytäntöönpano merkittiin kaupparekisteriin 30.12.2015.

4 Hallitus ja sen valiokunnat

4.1 Hallitus

4.1.1 Hallituksen valinta

Yhtiön hallitukseen kuuluu puheenjohtajana yhteenliittymän keskusyhteisön johtokunnan puheenjohtaja sekä yhtiökokouksen valitsevat vähintään kaksi ja enintään kolme muuta jäsentä. Hallituksen jäsenet valitsee hallituksen puheenjohtajaa lukuun ottamatta yhtiökokous toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallituksen puheenjohtajana toimii osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain mukaan keskusyhteisö OP Osuuskunnan johtokunnan puheenjohtaja.

Pohjolan yhtiöjärjestyksessä ei ole asetettu hallituksen jäsenille yläikärajaa, rajoitettu jäsenten toimikausien lukumäärää eikä muullakaan tavalla (hallituksen puheenjohtajan valintaa lukuun ottamatta) rajoitettu yhtiökokouksen päätösvaltaa hallituksen jäsenten valinnassa.

Hallituksen jäsenten valintaa koskevat ehdotukset yhtiökokoukselle valmistelee emoyhteisö OP Osuuskunta.

Luottolaitosten hallitusten jäseniltä edellytetään luottolaitoslain ja viranomaismääräysten mukaista luotettavuutta, ammattitaitoa ja sopivuutta (ns. fit & proper). Hallituksen jäsenten fit & proper -arviointi tehdään säännöllisesti.

4.1.2 Hallituksen kokoonpano

Hallituksen kokoonpano vuonna 2015 on kuvattu taulukossa Hallituksen jäsenten kokousaktiivisuus 2015 kohdassa 4.1.6 ja hallituksen jäsenten henkilö- ym. tiedot on todettu tämän selvityksen lopussa kohdassa 12.1.

4.1.3 Hallituksen jäsenten riippumattomuus

Yhtiön hallituksen kaikki jäsenet ovat riippuvaisia sekä yhtiöstä että sen osakkeenomistajasta (OP Osuuskunta). Kaikki hallituksen jäsenet ovat yhtiön emoyhteisön OP Osuuskunnan johtokunnan jäseniä; Reijo Karhinen OP Osuuskunnan toimitusjohtaja ja johtokunnan puheenjohtaja, Tony Vepsäläinen OP Osuuskunnan Ryhmäpalveluiden johtaja, Harri Luhtala OP Osuuskunnan talousjohtaja ja Erik Palmén OP Osuuskunnan riskienhallintajohtaja.

4.1.4 Hallituksen tehtävät

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Hallitus käsittelee yhtiön ja sen konsernin toiminnan kannalta laajakantoiset ja periaatteellisesti tärkeät asiat.

Hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa yhtiötä ja sen konsernia ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

Hallitus on vahvistanut kirjallisen työjärjestyksen, jossa määritellään hallituksen tehtävät ja kokouskäytäntö.

Tehtävänsä toteuttamiseksi hallitus muun muassa

- päättää keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön liiketoimintastrategian ja valvoo sen toteutumista;
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön toiminnassa noudatettavat arvot;
- hyväksyy keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti vuosittain liiketoimintasuunnitelman sekä valvoo sen toteuttamista;
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti periaatteet ja menettelytavat, joilla yhtiön johtamisesta vastaavien henkilöiden luotettavuus, sopivuus ja ammattitaito varmistetaan;
- päättää keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön johtoa ja henkilöstöä koskevista palkitsemisjärjestelmien peruseriaateista;
- nimittää ja vapauttaa yhtiön toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen kuultuaan keskusyhteisön johtokuntaa;
- vahvistaa vuosittain keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, riskipolitiikat/riskistrategiat, varainhankintasuunnitelman, pääomasuunnitelman, sijoitusuunnitelman sekä merkittävät riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet;
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti ulkoistamisperiaatteet;
- vahvistaa keskusyhteisön hallintoneuvoston linjausten mukaisesti sisäisen tarkastuksen periaatteet ja toimintasuunnitelman
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön compliance-politiikan ja compliance-toiminnan keskeiset periaatteet;
- päättää keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön ja sen toimintojen organisaatorakenteesta ja johtamisjärjestelmästä;
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti sisäisen valvonnan kuvauksen ja valvoo sisäisen valvonnan toimivuutta ja riittävyyttä yhtiössä sekä sen mahdollisessa konsernissa;
- käsittelee ja hyväksyy tilinpäätöksen ja osavuosikatsaukset;
- tekee keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti ehdotuksen maksettavan osingon määrästä;
- hyväksyy keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti periaatteet, joilla edistetään hallituksen kokoonpanon monimuotoisuutta;
- vahvistaa johtokunnan linjausten mukaisesti vuosittain yhtiötä koskevan jatkuvuussuunnitelman;
- vastaa muista hallitukselle lainsäädännössä tai viranomaisen määräyksissä säädettyistä tehtävistä.

Hallituksen kokouksia koskevat seuraavat menettelytavat:

- Hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta keskimäärin noin 4 - 6 kertaa vuodessa.
- Kokouksen valmistelusta vastaavat ensisijaisesti puheenjohtaja ja toimitusjohtaja.
- Hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla on yli puolet sen jäsenistä.
- Hallituksen kokouksiin osallistuvat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja sekä myös muu henkilö, jonka läsnäolo on käsiteltävänä olevan asian vuoksi tarpeellista.
- Hallituksen kokouksista laaditaan pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kaikki hallituksen jäsenet ja sihteeri.

4.1.5 Hallituksen puheenjohtajan tehtävät

Hallituksen puheenjohtajan tehtävänä on varmistaa, että hallituksen toiminta on tehokasta ja että hallitus toteuttaa kaikki sille kuuluvat tehtävät. Osana hallituksen toimintaedellytysten varmistamista hallituksen puheenjohtaja varmistaa, että hallituksen yksittäisten jäsenten kokemus ja ammattitaito antavat edellytykset tehtävien asianmukaiseen hoitoon. Hallituksen puheenjohtaja valmistele yhdessä toimitusjohtajan kanssa hallituksen kokouksiin käsiteltäväksi tulevat asiat. Puheenjohtaja myös varmistaa, että asioiden käsittelyyn on varattu riittävästi aikaa ja että kaikilla kokouksiin osallistujilla on mahdollisuus lausua niistä mielipiteensä. Hallituksen puheenjohtaja vastaa lisäksi hallituksen toiminnan kehittämisestä ja huolehtii omistajaohjauksen toteutumisesta yhtiössä.

4.1.6 Hallituksen toiminta 2015

Vuoden 2015 aikana pidettiin 17 hallituksen kokousta. Hallituksen puheenjohtajana toimi Reijo Karhinen ja jäsenenä Tony Vepsäläinen, Harri Luhtala ja Erik Palmén. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 100 %.

Hallitus käsitteli kokouksissaan edellä kohdassa 4.1.4 mainittuja asioita. Hallituksen keskeisiä tehtäviä olivat myös strategian toteutumisen seuranta ja arvioitujen kustannussäästöjen toteutumisen seuranta.

Finanssialan sääntely on muuttumassa merkittävästi. Osalla muutoksista on olennaisia vaikutuksia Pohjola-konserniin, sen toimintaan ja konsernia koskeviin vakavaraisuussäännöksiin. Vuonna 2015 hallitus seurasi sääntelymuutosten etenemistä ja arvioi niiden vaikutusta Pohjola-konserniin.

Hallituksen jäsenten kokousaktiivisuus 2015

	Hallitus 17 kokousta*
Reijo Karhinen	17/17
Tony Vepsäläinen	17/17
Harri Luhtala	17/17
Erik Palmén	17/17

* Hallituksen kokouksista 12 on ollut sähköpostikokouksia

5 Toimitusjohtaja

5.1 Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti ja huolehtii siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluvat yhtiön liiketoiminnan johtaminen ja valvonta sekä vastuu yhtiön toimintojen kehittämisestä ja koordinoinnista. Hallituksen vahvistaman toimenkuvauksen mukaan toimitusjohtajan pääasialliset vastuualueet ovat:

- konsernin tulos
- konsernin toiminnan johtaminen ja organisaation kehittäminen
- konsernin strateginen kehittäminen
- konsernin koordinointi
- tytär- ja osakkuusyhtiösjoitusten valvonta
- yhteistyö OP Osuuskunnan ja OP Ryhmän muiden yksiköiden kanssa
- edunvalvonta finanssialan yhteistyöelimissä ja
- yhteydenpito asiakkaisiin, osakkeenomistajaan, viranomaisiin, elinkeinoelämään, kotimaisiin ja kansainvälisiin pankki- ja vakuutusjärjestöihin sekä muihin sidosryhmiin.

Hallitus nimittää yhtiön toimitusjohtajan ja päättää hänen toimisuhteensa ehdoista. Toimitusjohtajan toimisuhteen ehdot määritellään kirjallisessa OP Ryhmän pankkitoiminnan liiketoimintajohtajan toimisuhdetta koskevassa sopimuksessa ja sen liitteessä. Hallitus arvioi vuosittain toimitusjohtajan toimintaa.

Yhtiön toimitusjohtajana toimii OP Ryhmän pankkitoiminnan johtaja, kauppatieteiden maisteri, eMBA Jouko Pölönen. Hän on toiminut yhtiön toimitusjohtajana vuodesta 2013 alkaen.

Toimitusjohtajaa koskevat henkilö- ym. tiedot on esitetty tämän selvityksen lopussa kohdassa 12.2. Toimitusjohtajan palkitsemista koskevat tiedot on esitetty jäljempänä kohdassa 9.

5.2 Pohjolan tytäryhtiöiden hallitukset

Tytäryhtiöiden hallitukset varmistavat, että kaikkia Pohjola-konserniin kuuluvia yhtiöitä johdetaan voimassa olevien lakien, säännösten ja OP Ryhmän periaatteiden mukaisesti.

Merkittävien tytäryhtiöiden hallitukset ja toimitusjohtajat 2015

	Hallitus	Toimitusjohtaja
A-Vakuutus Oy	Karhinen Reijo (pj) Vepsäläinen Tony Luhtala Harri Palmén Erik	Lehtilä Olli
Omasairaala Oy	Lehtilä Olli (pj) Dahlström Tom Geber-Teir Carina	Aho Harri
Pohjola Vakuutus Oy	Karhinen Reijo (pj) Vepsäläinen Tony Luhtala Harri Palmén Erik	Lehtilä Olli
Seesam Insurance AS (Hallintoneuvosto)	Lehtilä Olli (pj) Pölonen Jouko Alanne Jorma (21.12.2015 saakka) Aho Vesa (6.3.2015 saakka)	Abner Toomas
Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen	Karhinen Reijo (pj) Vepsäläinen Tony Luhtala Harri Palmén Erik	Lehtilä Olli

6 Johtamisjärjestelmä

Pohjolan toimintaa johdetaan OP Ryhmän keskusyhteisökonsernin johtamisjärjestelmän mukaisesti ryhmän kolmen liiketoimintasegmentin kautta. OP Ryhmän keskusyhteisökonsernin johtamisjärjestelmän kuvaus on osa OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmän kuvausta.

Lue lisää OP Ryhmän johtamisjärjestelmästä Selvityksestä OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuonna 2015, kohta 6.

6.1 Pohjola osana keskusyhteisökonsernia

OP keskusyhteisökonsernin muodostavat konsernin emoyhteisönä toimiva, ja yhteenliittymän jäsenpankkien omistama OP Osuuskunta sekä yhteisöt, joista emoyhteisö tai sen tytäryhteisö omistaa joko enemmistön tai kokonaan. Pohjola Pankki Oyj tytäryhtiöineen kuuluu keskusyhteisökonserniin. Keskusyhteisökonserniin kuuluvat luottolaitokset ovat laissa talletuspankkien yhteenliittymästä tarkemmin kuvattuja yhteenliittymän jäsenluottolaitoksia.

OP Osuuskunnan omistajat ovat OP Ryhmään kuuluvat osuuspankit. Omistajia edustaa keskusyhteisön hallintoneuvosto. Hallintoneuvoston yleistehtävänä on valvoa keskusyhteisökonsernin ylimmän operatiivisen päätöksentekuelimen johtokunnan ja toimitusjohtajan hoitamaa keskusyhteisön hallintoa ja sitä, että keskusyhteisön ja sen konsernin toimintaa hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti osuuskuntalain sekä keskusyhteisön ja OP Ryhmän edun mukaisesti. Se valvoo myös, että hallintoneuvoston vahvistamia ryhmätasoisia linjauksia ja periaatteita noudatetaan myös keskusyhteisökonsernissa. Hallintoneuvoston erityistehtävänä on vahvistaa yhteenliittymälaiassa tarkoitettuja yleiset toimintaperiaatteet. Sen tehtäviin kuuluu myös päättää keskeisestä ryhmätason ohjeistuksesta.

6.2 Organisaatorakenne 31.12.2015

OP keskusyhteisökonsernin organisaatio perustuu johtamisjärjestelmän mukaisesti kolmeen liiketoimintasegmenttiin. Liiketoimintasegmentit ovat Pankkitoiminta, Vahinkovakuutus ja Varallisuudenhoito.

Liiketoimintasegmenttien tarvitsemat tukitoiminnot (mm. talous ja keskuspankki, riskienhallinta, henkilöstöhallinto ja kehittäminen) on organisoitu OP keskusyhteisökonsernitasolla.

6.3 Päätöksenteko

OP Osuuskunnan johtokunnalla on koko keskusyhteisökonsernin operatiivinen johtamisvastuu. Johtamisen perusta muodostuu koko konsernissa kolmesta liiketoimintasegmentistä, jotka ovat pankkitoiminta, vahinkovakuutus ja varallisuudenhoito. Johtokunnan jäsenten omat vastualueet noudattavat tämän liiketoimintajaon mukaisia tehtäviä. Pohjolan toimitusjohtaja vastaa johtokunnassa pankkitoiminnasta.

Johtokunnan tehtävänä on keskusyhteisön ja sen konsernin toiminnan johtaminen lainsäädännön, viranomaismääräysten ja keskusyhteisön sääntöjen mukaan. Johtokunta huolehtii konsernin emoyhteisön ja sen konsernin hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä konsernin toiminnan johtamisesta. Johtokunta vahvistaa myös keskusyhteisökonsernin toiminnalliset ja juridiset päätöksentekojärjestelmät.

Koko keskusyhteisökonsernissa päätökset tehdään mahdollisimman laajasti konsernipäätöksinä keskusyhteisön johtokunnassa. Pohjolan hallitus käsittelee sitä koskevat asiat lähtökohtaisesti keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti tai kuultuaan käsiteltävistä asioista johtokuntaa.

Pohjolan hallituksen työjärjestyksessä kuvataan ne keskeiset tehtävät, joita hallituksessa tehdään ja toteutetaan.

6.4 Pohjolan toiminnan seuranta ja raportointi

Suunnitelmien ja asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan jatkuvasti, jotta mahdolliset toiminta- ja kilpailuympäristön muutokset ja poikkeamat suunnitelmista havaitaan nopeasti ja mahdolliset korjaavat toimenpiteet voidaan käynnistää. Tavoitteiden toteutumista seurataan organisaatorakenteen mukaisesti myös esimiesten ja alaisten välisissä kehityskeskusteluissa. Raportoinnin tulee antaa oikea ja selkeä kuva operatiivisen toiminnan tilanteesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin, toiminnan toteutuneesta ja odotettavissa olevasta kehityksestä sekä tavoitteiden saavuttamista uhkaavista riskeistä. Toiminnan seurannassa keskeistä on ajantasaisuus ja luotettavuus sekä olennaisten seikkojen ja johtopäätösten esiin nostaminen päätöksenteon pohjaksi. Seurantaan kuuluu olennaisena osana toteumaraportoinnin lisäksi ennusteiden laatiminen ja vaihtoehtoisten skenaarioiden luominen. Toiminnan seuranta on osa sisäistä valvontaa, jonka avulla pyritään varmistumaan siitä, että konsernin

- strategia ja toimintasuunnitelmat toteutetaan ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan
- riskien hallinta on kattavaa ja riittävää
- toiminta on tehokasta ja luotettavaa
- taloudellinen ja muu raportointi on luotettavaa
- toiminnassa noudatetaan lakeja sekä ulkoista ja sisäistä sääntelyä.

7 Sisäinen ja ulkoinen valvonta

7.1 Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa, että konsernin strategiaa toteutetaan suunnitellusti ja tuloksellisesti, riskejä hallitaan asianmukaisesti, toiminta on sekä tehokasta että luotettavaa ja kaikessa konsernin toiminnassa noudatetaan sääntelyä. Sisäistä valvontaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasolla. Ensisijainen ja laajamittainen sisäinen valvonta toteutetaan operatiivisessa liiketoiminnassa, jossa sisäinen valvonta on jatkuvaa toimintaa ja osa päivittäisiä rutiineja.

Yhtiön toimitusjohtajaa, toimivaa johtoa sekä muita toimintoja avustavat liiketoiminnan sisäisen valvonnan toimivuuden varmistamisessa liiketoiminnoista riippumattomat ryhmätasoiset Riskienhallinta-, Talous ja keskuspankki- sekä Henkilöstö -toiminnot. Pohjolan hallitusta ja toimitusjohtajaa avustavat sisäisen valvonnan toimivuuden varmistamisessa myös sisäinen tarkastus ja erityisesti taloudellisten tietojen oikeellisuuden varmistamisessa tilintarkastajat.

Konserniyhtiöiden hallitukset huolehtivat ko. yhtiöiden osalta sisäisen valvonnan varmistamiseen liittyvistä tehtävistä. Sisäinen tarkastus kattaa myös konserniyhtiöt ja tukee myös niiden hallituksia sisäisen valvonnan toimivuuden varmistamisessa.

7.1.1 Hallituksen rooli sisäisessä valvonnassa

Pohjolan hallitus vastaa riittävän ja toimivan sisäisen valvonnan järjestämisestä ja ylläpitämisestä. Hallitus mm.

- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti sisäisen valvonnan periaatteet ja valvoo sisäisen valvonnan toimivuutta ja riittävyttä
- vahvistaa vuosittain keskusyhteisön linjausten mukaisesti yhtiön vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, riskipolitiikat/riskistrategiat, varainhankintasuunnitelman, pääoma- ja sijoitussuunnitelman sekä merkittävät riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet

- päättää keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti periaatteista, joilla varmistetaan, että yhtiö ja sen konserni toimii ulkoisen sääntelyn ja sisäisten toimintaohjeiden mukaisesti (compliance)
- vahvistaa keskusyhteisön hallintoneuvoston linjausten mukaisesti sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteet ja toimintasuunnitelman
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti periaatteet ja menettelytavat, joilla yhtiön ja sen konsernin johtamisesta vastaavien henkilöiden luotettavuus, sopivuus ja ammattitaito varmistetaan
- päättää keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön ja sen toimintojen organisaatorakenteesta ja johtamisjärjestelmästä

Keskusyhteisökonsernitasoinen riskienhallinta ja taloudellinen raportointi hoidetaan keskitetysti liiketoiminnoista riippumattomana toimintona. Konserniyhtiöiden hallituksilla on vastuu asianomaisen yhtiön sisäiseen valvontaan liittyvistä ylimmän johdon tehtävistä. Konserniyhtiön toimiva johto vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuksesta päätettyjen periaatteiden ja toimintaohjeiden mukaisesti sekä raportoi yhtiön liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskitilanteesta konsernin johtamisjärjestelmän mukaisesti.

7.1.2 Sisäinen valvonta 2015

Konsernin hallintoon liittyvät asiat käsitellään hallituksessa, jonka vastuulla on sisäisen valvonnan toimivuuden ja toiminnan sääntelymukaisuuden varmistaminen.

Vuoden 2015 aikana on muun muassa arvioitu kaikkien hallituksen jäsenten luotettavuus, sopivuus ja ammattitaito, minkä lisäksi hallitus on arvioinut myös omaa toimintaansa.

Luotettavan hallinnon ja sisäisen valvonnan toimivuutta on arvioitu sekä toimivan johdon että hallituksen toimesta.

7.1.3 Compliance-toiminta

Compliance-toiminnan tehtävänä on avustaa ylintä ja toimivaa johtoa sekä muuta liiketoimintaa säännösten noudattamattomuuteen liittyvän riskin hallinnassa, valvoa säännösten noudattamista ja omalta osaltaan kehittää sisäistä valvontaa. Sääntelyn noudattamista varmistavat omalta osaltaan Talous ja keskuspankki -toiminto sekä Henkilöstötoiminto.

Compliance-riskiä liittyy lähes kaikkeen toimintaan ja vastuu riskien hallinnasta on liiketoiminnassa. Yhtiön compliance-toiminnasta vastaa toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan tukena toimii OP Ryhmän Compliance-toiminto, jonka johtaja raportoi OP Ryhmän riskienhallintajohtajalle. Compliance-toiminnasta ja toiminnan yhteydessä liiketoiminnoille annetuista suosituksista raportoidaan säännöllisesti Pohjola Pankin hallitukselle. Toiminnasta raportoidaan myös Keskusyhteisökonsernin johtokunnalle sekä hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle osana ryhmätasoisista raportointia.

OP Ryhmän Compliance-toiminto laatii vuosittain osana riskienhallinnan vuosisuunnitelmaa compliancen toimintasuunnitelman, joka käsitellään ja vahvistetaan yhtiön osalta Pohjola Pankin hallituksessa. Samalla tavalla vahvistetaan myös compliance-toimintaan liittyvät periaatteet ja ohjeet. OP Ryhmän Compliance-toiminto ohjaa yhtiön compliance-toimintaa ja vastaa myös OP Ryhmä -tasolla compliance-riskien hallinnan neuvonnasta ja tuesta.

Compliance-toiminnalla pyritään ennakolta ehkäisemään compliance-riskien toteutumista. Compliance-toiminnossa tehtävää toteutetaan mm.

- laatimalla ja ylläpitämällä ohjeistusta keskeisistä menettelytapoihin liittyvistä asioista
- neuvomalla ja kouluttamalla henkilöstöä menettelytapoihin liittyvissä asioissa
- tukemalla liiketoimintoja compliance-riskien hallintaa edistävien kehittämistoimenpiteiden suunnittelussa
- pitämällä ylin johto ja toimiva johto ja liiketoiminta tietoisina sääntelyyn tulossa olevista muutoksista ja seuraamalla sääntelymuutoksiin valmistautumista liiketoiminnassa
- valvomalla, että konsernissa noudatetaan voimassa olevaa sääntelyä, eettisiä menettelytapoja sekä menettelytapoihin liittyvää sisäistä ohjeistusta
- raportoimalla liiketoiminnalle annetuista suosituksista ja valvonnan tuloksista sekä muista compliance-riskiasemaan liittyvistä havainnoista säännöllisesti sekä ylimmälle että toimivalle johdolle.

7.1.4 Riskienhallinta

Pohjolan arvot sekä strategiset ja taloudelliset tavoitteet muodostavat riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan perustan. Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhat ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat strategian toteutumiseen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista valvomalla, että otetut riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn. Yhtiössä suhtautuminen riskinottoon on maltillinen ja liiketoiminta perustuu harkittuun riski/tuotto-ajatteluun.

Yhtiössä sovelletaan kokonaisvaltaista riskienhallintaa, jonka avulla pyritään tunnistamaan, arvioimaan ja rajoittamaan kaikki liiketoimintaan liittyvät merkittävät riskit hyväksyttävälle tasolle. Riskienhallinta on integroitu osaksi keskusyhteisökonsernin päätöksenteko-, ohjaus- ja valvontajärjestelmää.

7.1.4.1 Keskeiset riskit

Yhtiön toiminnan merkittävimmät riskit ovat luottoriskit, markkinariskit ja likviditeettiriskit, vakuutusriskit ja sijoitusten markkinariskit sekä kaikkeen liiketoimintaan liittyvät strategiset ja operatiiviset riskit.

Merkittävimpiä riskejä on kuvattu lähemmin konsernin viimeisimmässä tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa (ks. www.pohjola.fi > Media > Julkaisut).

7.1.4.2 Vakavaraisuuden hallintaprosessi

Vakavaraisuuden hallinta on osa kokonaisvaltaista riskienhallintaa. Sen tavoitteena on varmistaa pääomien tehokas käyttö ja pääomien riittävä määrä ja laatu. Näin turvataan häiriötön toiminta myös odottamattomien tappioiden varalta. Vakavaraisuuden hallinta käsittää myös luotettavan hallinnon sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ottaen huomioon toiminnan luonne, laajuus ja monimuotoisuus. Vakavaraisuuden hallinta perustuu ennakoivaan lähestymistapaan ja sen lähtökohtana on konsernin liiketoimintastrategia ja -suunnitelmat, joita laadittaessa määritetään vakavaraisuustavoite ottaen huomioon liiketoimintaan liittyvät riskit, riskinottohalukkuus, pääomien tuottotavoitteet sekä pääomien rakenne ja saatavuus. Vakavaraisuuden hallintaprosessissa laaditaan vakavaraisuustavoitteen lisäksi pääomitustavoitteet liiketoiminnoittain, vakavaraisuusennusteet, stressitestit, skenaariot ja herkkyysanalyysit sekä varautumissuunnitelma vakavaraisuustavoitteen ylläpitämiseksi kaikki liiketoiminnasta ja ulkoisen toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat olennaiset riskit huomioon ottaen.

Vakavaraisuuden hallinnassa painotetaan voimakkaasti kannattavuutta ja pääomien tehokasta käyttöä. Pääomien hallinta hoidetaan keskitetysti keskusyhteisökonsernin emoyhtiö OP Osuuskunnan toimesta. Tytäryhtiöistä jaetaan vuosittain osinkona OP Osuuskunnalle ylimääräinen pääoma ja tarvittaessa OP Osuuskunta pääomittaa tytäryhtiöitä pääomalainoilla tai oman pääoman sijoituksin.

Vakavaraisuuden hallinnan ja sen laadun riippumattomasta arvioinnista vastaa sisäinen tarkastus.

7.1.4.3 Riskipolitiikat

Pohjola-konsernin riskinottoa ohjataan OP Ryhmän riskipolitiikalla. Riskipolitiikassa keskusyhteisön johtokunta vahvistaa vuosittain ryhmän liiketoimintasegmenttien ja yhteisöjen noudatettavaksi ne riskienhallinnalliset linjaukset, toimenpiteet, tavoitteet ja rajaukset, joilla liiketoimintaa ohjataan strategiassa vahvistettujen linjausten toteuttamiseksi. Riskipolitiikassa ja sitä täydentävässä muussa riskilajikohtaisessa ohjeistuksessa riskinottohalu kohdennetaan riskilajeille siten, että yhtiön liiketoiminnalliset tavoitteet ovat saavutettavissa riskinkantokykyä ja vakavaraisuustavoitteita vaarantamatta. Riskipolitiikan avulla rajoitetaan myös riskikeskittymien syntymistä.

Vahinkovakuutus toimintaa ohjaavat lisäksi henkilö- ja yritysasiakkaiden riskipolitiikat, jälleenvakuutusperiaatteet, sijoitussuunnitelmat ja vakuutusvelan korkoriskin suojaamista koskeva politiikka.

7.1.4.4 Riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan organisointi

Yhtiön hallitus päättää keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan tavoitteista ja organisoinnista, vahvistaa riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, riskipolitiikan, sijoitussuunnitelmat sekä merkittävimmät riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet.

Lisäksi hallitus valvoo ja seuraa riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan toteuttamista. Hallitus vastaa riskienhallintajärjestelmien riittävydestä, vahvistaa liiketoiminnan tavoitteet, arvioi konsernin ja yhtiökohtaisten pääomapuskurien tarpeen, vahvistaa pääomasuunnitelmat, omien varojen ennakoivan varautumissuunnitelman ja

päittää periaatteista, joilla varmistetaan, että yhtiö ja sen konserni toimii ulkoisen sääntelyn ja sisäisten toimintaohjeiden mukaisesti (compliance). Lisäksi hallitus päättää raportoinnista, jolla ylin johto seuraa konsernin ja tytäryhtiöiden liiketoimintaa, riskinkantokykyä ja riskiasemaa. Hallitus arvioi vakavaraisuuden hallinnan tarkoituksenmukaisuutta, kattavuutta ja luotettavuutta Pohjola-konsernissa laajempina kokonaisuutena vähintään kerran vuodessa. Edellä mainituissa tehtävissä hallitus toimii keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti.

Hallituksen tehtävänä on varmistaa, että yhtiöllä on koko toiminnan kattavat riittävät vakavaraisuuden- ja riskienhallintajärjestelmät. Hallituksen tehtävänä on myös valvoa, että yhtiö ei toiminnassaan ota niin suuria riskejä, että niistä voisi aiheutua olennaista vaaraa yhtiön vakavaraisuudelle, maksuvalmiudelle tai kannattavuudelle, ja että yhtiön riskinkantokyky on riittävä turvaamaan toiminnan jatkuvuuden. Tehtävänsä toteuttamiseksi hallitus käsittelee yhtiön riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, riskipolitiikan ja muut riskienhallintaa koskevat yleisohteet. Hallitus valvoo yhtiön riskienhallintajärjestelmien kattavuutta ja toimivuutta, sekä pääomien määrää ja laatua, tuloksen kehittymistä, riskiasemaa sekä riskipolitiikan, limiittien ja muun ohjeistuksen noudattamista. Lisäksi hallitus valvoo, että yhtiön riskienhallinta on lakien ja viranomais määräysten ja ohjeiden mukaista. Pohjolan toimitusjohtaja huolehtii yhtiön kokonaisohjauksesta siten, että yhtiölle asetetut tulos-, riskinkantokyky- ja muut tavoitteet saavutetaan yhteisiä strategioita ja toimintaperiaatteita noudattaen. Tehtävänsä toteuttamiseksi toimitusjohtajan tehtävänä on käsitellä erityisesti yhtiön strategia ja liiketoimintasuunnitelma, hallitukselle esitettävät merkittävät asiat, tase- ja riskienhallinnan linjakysymykset sekä merkittävät hankinnat ja projektit.

Toimitusjohtajan tehtävänä on analysoida, koordinoita ja ohjata yhtiön taseen käyttöä lakien, viranomais määräysten ja riskipolitiikan mukaisesti. Toimitusjohtaja käsittelee oman pääoman rakenteen kehittämistä ja oman pääoman kohdentamista liiketoimintayksiköille ja riskilajeille, sekä riskipolitiikassa asetettujen limiittien allokoimista liiketoiminnoille.

OP Ryhmän keskusyhteisö vastaa OP Ryhmää koskevasta ryhmätason riskien ja vakavaraisuuden hallinnasta sekä OP Ryhmän riskienhallintajärjestelmän riittävydestä ja ajanmukaisuudesta. OP Ryhmän Riskienhallinta on liiketoiminnasta riippumaton vastuualue, joka linjaa, ohjaa ja valvoo ryhmän ja sen yhteisöjen kokonaisvaltaista riskienhallintaa. Yhtiö noudattaa osana OP Ryhmän keskusyhteisökonsernia ja OP Ryhmää riskien ja vakavaraisuuden hallinnassa OP Ryhmä -tason riskien ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita. Riskienhallinta toimii myös päätöksenteon tukena ja laadunvalvojana luottopäätösprosessissa. Lisäksi se arvioi uusien tuotteiden ja toimintamallien käyttöönottoon liittyvät riskit.

Liiketoiminnot ovat ensisijaisessa vastuussa riskinotosta, tuloksesta ja sisäisen valvonnan sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteiden noudattamisesta. Liiketoiminnoissa on oikeus tehdä riskin ottamista koskevia päätöksiä hyväksytyjen päätöksentekovaltuuksien, vastuurajojen ja limiittien puitteissa yhtiön riskipolitiikkaa ja ohjeita noudattaen.

Yhtiön riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita ja riskiasemaa on kuvattu lähemmin konsernin viimeisimmässä tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa (ks. www.pohjola.fi > Media > Julkaisut).

7.1.4.5 Riskienhallinta 2015

Keskusyhteisön riskienhallinnassa on seurattu ulkoisen sääntelyn kehitystä ja jatkettu varautumista sääntelymuutoksiin. Merkittäviä muutoksia Pohjola-konsernin kannalta olivat muun muassa vuoden 2016 alusta lukien voimaan tulleet vakuutusyhtiöitä koskeva yleiseurooppalainen Solvenssi II -sääntely ja EBAn ohjeet luottolaitosten rahoitustaseen korkoriskin hallinnasta.

Riskienhallinnan arviointiprosesseja ja operatiivisia prosesseja on kehitetty edelleen varmistaen että riskienhallinta on integroitu osaksi kaikkea liiketoimintaa. Lisäksi uudistettiin edelleen riskienhallinnan ohjeistusta, riskiraportointia ja riskien limitointia.

7.1.5 Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa Pohjola Pankki Oyj:n hallitusta ja yhtiön johtoa toiminnan ohjauksessa, valvonnassa ja varmistamisessa suorittamalla toimintaan kohdistuvaa tarkastusta. Sisäisen tarkastuksen suorittama tarkastus on riippumaton ja objektiivista arviointi- ja varmistus- sekä konsultointitoimintaa. Tarkastus tukee johtoa tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen. Pääpaino on riskitekijöiden tunnistamisessa ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa.

Sisäisestä tarkastuksesta ovat vastanneet Pohjola Pankki Oyj:n emoyhteisön OP Osuuskunnan Tarkastuksen kaksi Sisäinen tarkastus -vastuualuetta, joiden johtajat raportoivat OP Ryhmän tarkastusjohtajalle. Yhtiötä koskevat tarkastushavainnot raportoidaan Pohjola Pankki Oyj:n hallitukselle ja toimitusjohtajalle.

Hallitus on vahvistanut sisäisen tarkastuksen järjestämistä ja toimintaperiaatteita koskevat ohjeet. Sisäinen tarkastus laatii vuosittain hallituksen hyväksyttäväksi toimintasuunnitelman. Sisäinen tarkastus tekee johdon toimeksiannosta myös erillisselvityksiä.

Sisäinen tarkastus suorittaa tarkastustoimenpiteet riippumattomasti. Tarkastuksista laaditaan kertomus, joka toimitetaan tiedoksi toimitusjohtajalle, tilintarkastajille, compliance-toiminnolle sekä asianomaisen liiketoiminnan vastuuhenkilöille. Raportit voivat sisältää toiminnan parantamiseen tähtäviä suosituksia. Sisäinen tarkastus seuraa suositeltujen toimenpiteiden toteutusta. Sisäinen tarkastus raportoi vuosittain hallitukselle keskeiset tarkastushavainnot ja toimintasuunnitelman toteutumisen. Tarkastukset toteutetaan hyvää sisäistä tarkastustapaa noudattaen. Hyvää tarkastustapaa linjaavat sisäistä tarkastusta koskevat The Institute of Internal Auditorsin sekä tietojärjestelmätarkastusta koskevat Information Systems Audit and Control Associationin julkaisemat ammattistandardit sekä eettiset säännöt.

7.1.5.1 Sisäinen tarkastus 2015

Hallituksen hyväksymä sisäisen tarkastuksen vuoden 2015 toimintasuunnitelma sisälsi yhdeksän Pohjola Pankki Oyj:tä koskevaa tarkastusta. Toimintasuunnitelman mukaiset tarkastukset on tehty. Vuoden 2015 aikana on lisäksi raportoitu kaksi tarkastusta, jotka sisältyivät sisäisen tarkastuksen vuoden 2014 toimintasuunnitelmaan. Tarkastuksissa on arvioitu Pohjola Pankki Oyj:ssä kontrollien ja sisäisen valvonnan toimivuutta eri toimintaprosesseissa ja tietojärjestelmissä sekä riskienhallinnan ja riskienhallintamenettelyjen toimivuutta.

7.2 Ulkoinen valvonta

7.2.1 Tilintarkastus

Pohjola Pankki Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokouksen tulee valita yhtiön kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tarkastusta varten tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajien toimikausi on valinnan tapahtuessa kulumassa oleva tilikausi ja tilintarkastajan tehtävä päättyy valintaa ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Pohjola Pankki Oyj:n emoyhteisö OP Osuuskunta järjestää noin viiden vuoden välein (viimeksi vuoden 2011 lopussa) eri tilintarkastusyhteisöille tarjouskilpailun, jonka nojalla OP Osuuskunta esittää yhtiökokoukselle valittavia tilintarkastajia.

Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa yhtiön kirjanpitoa, tilinpäätöksiä ja hallintoa sen seikan varmistamiseksi, että yhtiön ja sen hallintoelinten toiminta on lain mukaista ja että tilinpäätökset ovat laadittu voimassa olevien säädösten ja määräysten mukaisesti ja antavat osakkeenomistajalle ja muille sidosryhmille oikeat ja riittävät tiedot yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Hallitus arvioi vuosittain tilintarkastajan toiminnan ja neuvontapalveluiden laatua.

Tilintarkastajat antavat yhtiökokoukselle vuosittain tilintarkastuskertomuksen, jossa he ottavat kantaa tilinpäätöksen ja voitonjakoesityksen sisältöön sekä vastuuvapauden myöntämiseen. Lisäksi he laativat havainnoistaan tilintarkastusmuistioita, jotka toimitetaan tiedoksi Pohjola Pankki Oyj:n hallitukselle ja toimitusjohtajalle, sisäiselle tarkastukselle ja Finanssivalvonnalle. Tilintarkastajat antavat tarvittaessa myös suullisia selontekoja edellä mainituille elimille.

Hallitus kuulee tilintarkastajaa käsiteltäessä tilinpäätöstä ja osavuositarkastuksia sekä tilinpäätösperiaatteita. Tilintarkastajilla on lakiin perustuva velvoite ilmoittaa Finanssivalvonnalle seikoista tai päätöksistä, jotka vaarantavat toiminnan harjoittamisen ja toimilupaedellytysten olemassaolon taikka johtavat tilintarkastuskertomuksessa muun kuin tilintarkastuslaissa tarkoitetun vakiomuotoisen lausunnon tai tilintarkastuslain 15 §:n 4 momentissa tarkoitetun huomautuksen antamiseen.

Tilintarkastuspalkkiot lakisääteisestä tilintarkastuksesta perustuvat vuosisuunnitelmaan.

7.2.1.1 Tilintarkastus 2015

Yhtiön tilintarkastajana on vuonna 2015 toiminut KHT-yhteisö KPMG Oy Ab. KPMG Oy Ab:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana toimi KHT Raija-Leena Hankonen. KPMG Oy Ab on toiminut yhtiön tilintarkastajana vuodesta 2002 ja KHT Raija-Leena Hankonen päävastuullisena tilintarkastajana vuodesta 2014 alkaen. Pohjola-konsernin tytäryhtiöiden tilintarkastajina toimii KHT-yhteisö KPMG Oy Ab ja päävastuullisina tilintarkastajina KPMG Oy Ab:n nimeämät tilintarkastajat.

Pohjola-konsernin tilintarkastussuunnitelma vuodelle 2015 laadittiin osana OP keskusyhteisökonsernin tarkastussuunnitelmaa. Erillisten yhtiöiden ja konsernin lakisääteinen tilintarkastus käsittää yhteisön tilikauden kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen sekä hallinnon tarkastuksen. Lakisääteisen tilintarkastuksen painopistealueita olivat markets-toiminta, keskuspankkitoiminta, vakuutusyhteisöjen sijoitustoiminta, vahinkovakuutuksen jälleenvakuutustoiminta, luottoriskit ja ulkoistetut IT-toiminnot. Tämän lisäksi on tarkastettu julkaistut osavuositarkastukset ja tilinpäätöstiedotteet.

Pohjola-konserni on käyttänyt KPMG Oy Ab:n neuvontapalveluita pääasiassa lainaohjelmien varmennuskirjeisiin sekä veroneuvontaan.

7.2.1.2 Tilintarkastajien palkkiot Pohjola-konsernissa vuonna 2015

Tilintarkastajille maksettiin vuonna 2015 palkkioita tilintarkastuksesta 383 000 euroa (321 000), tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista toimeksiannoista 179 000 euroa (119 000), veroneuvonnasta 34 000 euroa (20 000) ja muista palveluista 161 000 euroa (118 000), yhteensä 757 000 euroa (577 000).

7.2.2 Keskusyhteisön valvonta

Pohjola kuuluu lakimääräiseen osuuspankkien yhteenliittymään. Yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisönä toimiva OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset sekä niiden määräysvallassa olevat rahoituslaitokset ja palveluyritykset. Keskusyhteisö OP Osuuskunta ohjaa yhteenliittymän toimintaa ja antaa siihen kuuluville yrityksille ohjeita niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi tarvittavista laadullisista vaatimuksista ja niiden riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta. Keskusyhteisö voi lisäksi vahvistaa jäsenluottolaitoksille yleisiä toimintaperiaatteita noudatettaviksi näiden yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa.

OP Osuuskunta valvoo jäsenluottolaitosten toimintaa talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa tarkoitettulla tavalla. Yhtiö ottaa toiminnassaan huomioon OP Osuuskunnan hallintoneuvoston vahvistaman ryhmätasoisien strategian sekä OP Osuuskunnan jäsenpankeille antamat riskienhallintaa ja muuta toimintaa koskevat määräykset ja ohjeet. Yhtiö raportoi erikseen sovitulla tavalla OP Osuuskunnalle.

7.2.3 Julkinen valvonta

Yhtiötä valvoo Finanssivalvonta ja Euroopan Keskuspankki siten kuin rahoitus- ja vakuutusmarkkinoita koskevassa lainsäädännössä on säädetty. Yhtiön toimintaa Virossa, Latviassa ja Liettuassa valvovat soveltuvin osin asianomaisten valtioiden valvontaviranomaiset.

Osana OP Ryhmää myös Pohjolan luottolaitostoiminta siirtyi EKP:n valvontaan vuoden 2014 marraskuussa.

Lue lisää OP Ryhmän sisäisestä ja ulkoisesta valvonnasta Selvityksestä OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuonna 2015, kohta 7.

8 Taloudellinen raportointiprosessi

Pohjolan toimintaa johdetaan uuden OP Ryhmän keskusyhteisökonsernin johtamisjärjestelmän mukaisesti kolmen liiketoimintasegmentin kautta. OP Ryhmän taloudellisen raportointijärjestelmän kuvaus on osa OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmän kuvausta.

OP Ryhmän talousjohtajan alaisuudessa toimivan taloushallinnon eri osat huolehtivat paitsi ulkoisen laskennan edellyttämien osavuosi- ja vuositilinpäätösten laatimisesta OP Ryhmän ja ryhmään kuuluvien yhteisöjen osalta, myös johdon työvälineinä toimivien sisäisten laskelmien, kuten liiketoiminnan tuloksellisuutta kuvaavien kuukausiraporttien tuottamisesta. OP Ryhmän Group Control-toiminto tuottaa myös tulostenusteita ja analysoi toteutunutta kehitystä verrattuna ennusteisiin ja raportoi poikkeamista.

Pohjola Pankki Oyj on osana keskusyhteisökonsernia julkisen valvonnan alainen yritys. Valvontaviranomaisten sääntelyn mukaan Pohjola Pankki Oyj:n hallituksen on päätettävä raportoinnista ja muista sisäisen valvonnan menetelmistä, joilla ylin johto seuraa yhtiön toimintaa, toiminnan tulosta ja toimintaan sisältyviä riskejä. Luotettavan taloudellisen raportoinnin perustana ovat osakirjanpidoista ja konserniyhtiöiden tiedoista oikein yhdistellyt konsernitaseiset tiedot.

Pohjola-konsernin toiminnallisina segmentteinä raportoidaan sisäisessä ja ulkoisessa raportoinnissa liiketoimintasegmentit Pankkitoiminta, Vahinkovakuutus toiminta ja vuoden 2015 loppuun saakka lopetettuina toimintoina Varallisuudenhoito sekä lisäksi Muu toiminta. Aiemmin julkistetun suunnitelman mukaisesti Pohjola Pankki Oyj:n ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi 22.10.2015 jakautumissuunnitelman. Osittaisjakautumisessa OP Osuuskunnalle siirrettiin varallisuudenhoitoon, korttiliiketoimintaan ja kiinteistövarainhoitoon liittyvät toiminnot. Osittaisjakautumisen täytäntöönpanopäivä oli 30.12.2015 ja se toteutettiin kirjanpitoarvoin. Varallisuudenhoitosegmentin varat ja velat sekä muut erät on esitetty 30.6.2014 lähtien IFRS 5 mukaan erikseen taseessa omistajille jaettavina omaisuuserinä ja -velkoina sekä tuloslaskelmassa lopetettuina toimintoina.

Pohjola-konsernissa suunnitellaan edelleen rakennejärjestelyä, jossa myös vahinkovakuutussegmentti siirrettäisiin Pohjola-konsernista OP Osuuskunnan suoraan omistukseen. Lisäksi arvioidaan mahdollisuutta eriyttää keskuspankkitoiminnot OP Osuuskunnan täysin omistamalle tytäryhtiölle. Näiden järjestelyjen toteutustavasta tai aikataulusta ei ole tehty päätöksiä. OP Ryhmän liiketoiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan OP Ryhmän kattavalla taloudellisella ja riskiraportoinnilla sekä näiden säännöllisellä läpikäynnillä toimivan johdon ja hallituksen kokouksissa. Taloudellisten raporttien toteumatietoja verrataan suunnitelmiin ja analysoidaan mahdolliset erot, minkä lisäksi arvioidaan kuluvan vuoden sekä pidemmän aikavälin tulostilanteita. Kuukausittainen johdon tulos- ja riskiraportti laaditaan joka kuukausi samoilla periaatteilla. Raporttia laadittaessa ja sitä läpikäydessä varmennetaan tuloksen ja raportoinnin oikeellisuutta analysoimalla tulos- ja riskiasemaa sekä poikkeamia tavoitteista.

Pohjola-konsernin ulkoinen raportointi perustuu muun muassa IFRS-standardeihin, osakeyhtiölakiin, luottolaitoslakiin, vakuutusyhtiölakiin, kirjanpidolakiin sekä Finanssivalvonnan standardeihin ja määräyksiin. Pohjola Pankki Oyj:n ja sen konserniyhtiöiden kirjanpidossa, tilinpäätöksessä ja konsernitiilinpäätöksessä noudatetaan OP Ryhmän yhteisiä periaatteita. Pohjola-konsernissa noudatetaan IFRS-laskentasaannostoa. Erillisyhtiöiden tilinpäätökset laaditaan kansallisten laskentaperiaatteiden (FAS) mukaisesti. Ryhmän keskusyhteisön OP Osuuskunnan vastuulla on viranomaisten kirjanpito määräysten tulkinta, ohjeistus ja neuvonta sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisen valvonta. Tarvittaessa tilintarkastajilta hankitaan lausunto valituista periaatteista ja tulkinnoista.

Taloudellisen raportoinnin toiminta- ja soveltamisohjeet on koottu laskentakäsikirjaksi, joka sisältää muun muassa IFRS-standardien tulkinnat OP Ryhmä -tasoisina. Merkittävimpien periaatteiden ajantasaisuus tarkistetaan vuosittain tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden päivittämisen yhteydessä.

Lue lisää OP Ryhmän taloudellisesta raportointiprosessista Selvityksestä OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuonna 2015, kohta 8.

8.1 Taloudellisen raportoinnin organisointi

OP Osuuskunnan johtokunta on talouden ohjaukseen liittyvissä asioissa ylin päättävä elin. Hallitus vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Hallitus päättää OP Osuuskunnan linjausten mukaisesti raportoinnista, menettelytavoista ja laadullisista ja määrällisistä mittareista, joilla toiminnan tehokkuutta ja tuloksellisuutta arvioidaan. Hallitus käsittelee ja hyväksyy konsernitiilinpäätöksen ja osavuosikatsaukset.

Hallituksen tehtävänä on varmistaa, että yhtiöllä on sen koko toiminnan kattava riittävä sisäinen valvontajärjestelmä sekä huolehtia siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Hallituksen tehtävänä on myös arvioida, miten lakeja, määräyksiä, viranomaisohjeita ja sisäisiä ohjeita noudatetaan. Hallitus käsittelee myös merkittävimmät tilikauden aikana tehdyt muutokset tilinpäätösperiaatteisiin, liikearvon ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestauksen periaatteet ja testauksen lopputuloksen sekä merkittävimmät johdon harkintaa edellyttävät arviot ja periaatteet sekä valvontaviranomaisten, tilintarkastajien, sisäisen tarkastuksen ja compliance-toiminnon laatimat tarkastuskertomukset ja raportit.

Toimitusjohtaja vastaa osakeyhtiölain mukaan siitä, että yhtiön ja sen konsernin kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito järjestetty luotettavalla tavalla. Konsernin taloudellisesta raportoinnista vastaa liiketoiminnoista riippumattomasti OP Osuuskunnan Talous ja keskuspankki -toiminto. Konsernin toiminnasta ja taloudesta tuotetaan luotettavaa, olennaista ja ajantasaista tietoa sekä pidetään hallitus, toimitusjohtaja ja muut päätöksentekijät tietoisina konsernin tuloksesta ja lähiajan näkymistä. Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluu myös ulkoistettujen kirjanpito- ja

viranomaisraportointipalvelujen laadun valvonta sekä talouden ohjauksen ja riskienhallinnan menetelmien, mittareiden ja niitä tukevien järjestelmien kehittämisen ohjaaminen.

Julkistettavien tilinpäätöstietojen ja osavuositarkastusten kokoaminen on keskitetty keskusyhteisökonsernitason tasolla. Raportointia ohjaavat johdon ja liiketoimintojen tarpeet sekä lainsäädäntö. Raportointijärjestelmät ja tiedon välitys on määritelty siten, että tavoitteiden, tuloksen, toiminnan ja riskien asianmukainen seuranta ja valvonta ovat mahdollisia määritellyillä organisaatiotasolla niin liiketoiminta-alueittain kuin kokonaisuutena ja että tarpeellinen raportointi ja tiedon kulku on avointa niin vertikaalisesti kuin horisontaalisesti koko organisaatiossa. Pohjola-konsernin ja liiketoimintojen tuloksia ja muita sisäpiiritietoja raportoidaan varmistetaan, että raportin saajat kuuluvat sisäpiirirekisteriin.

Talouden ohjauksessa käytetään pääsääntöisesti OP Ryhmän yhteisiä järjestelmiä. Ulkoiseen ja sisäiseen laskentaan liittyvät operatiiviset tehtävät on keskitetty OP Ryhmän keskusyhteisökonsernitason tasolla.

8.2 Taloudellisen raportoinnin riippumaton arviointi

Ulkoisen taloudellisen raportoinnin oikeellisuutta arvioivat lakisääteisesti tilintarkastajat. Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa yhtiön ja sen konsernin kirjanpitoa, tilinpäätöksiä ja hallintoa sen seikan varmistamiseksi, että yhtiön ja sen hallintoelinten toiminta on lain mukaista ja että tilinpäätökset ovat laadittu voimassa olevien säädösten ja määräysten mukaisesti ja antavat omistajille ja muille sidosryhmille oikeat ja riittävät tiedot yhtiön ja sen konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Sisäinen tarkastus arvioi tarkastuksissaan yhtiön ja sen konsernin taloudellisen raportoinnin toimivuutta ja riittävyttä ja raportoi tekemistään tarkastuksista toimivalle johdolle ja hallitukselle. Finanssivalvonta valvoo toimittamisensa tarkastuksissa myös taloudellista raportointiprosessia ja sen toimivuutta.

8.3 Taloudellinen raportointi 2015

Pohjola-konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten IFRS-standardien mukaisesti. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan niitä IAS- ja IFRS-standardeja ja SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka olivat voimassa 31.12.2015.

OP Ryhmässä ja Pohjola-konsernissa otettiin käyttöön vuonna 2015 seuraavat standardit ja tulkinnat:

- IAS 19:n Työsuhde-etuudet -muutos Defined Benefit Plans: Employee Contributions. Muutoksilla on selvennetty kirjanpitokäsittelyä, kun etuusperusteisessa järjestelyssä edellytetään työntekijöiden tai kolmansien osapuolien maksuja järjestelyyn. Standardimuutoksilla ei ole vaikutusta OP Ryhmän tilinpäätökseen.
- IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset 2010–2012 ja 2011–2013 (sovellettava pääosin 1.7.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla.) Annual Improvements-menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienemmät muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta ne eivät ole merkittäviä.

Käyttöön otettujen standardien lisäksi vahinkovakuutuksen vakuutusvelan arvostusmallia on muutettu siten, että diskonttoron muutos huomioidaan yhtenä jatkuvasti päivitettävänä kirjanpidollisen arvion muuttujana. Muutoksella ei ole vaikutusta tilinpäätösten vertailukelpoisuuteen eikä vuositason lukuihin. Lisäksi vahinko- ja henkivakuutuksen palkkioiden esittämistä tuloslaskelmassa on tarkennettu. Muutoksella ei ole tulosvaikutusta eikä se vaikuta segmenttiraportointiin.

9 Palkat ja palkitseminen

9.1 Hallituksen palkkiot ja muut etuudet

Yhtiökokous päättää vuosittain hallituksen jäsenten palkkioista ja muista etuuksista. Hallituksen jäsenten palkkioita koskevat ehdotukset yhtiökokoukselle valmistelee emoyhteisö OP Osuuskunta.

Hallituksen jäsenille ei maksettu erillisiä kokous- tai kuukausipalkkioita vuonna 2015.

9.2 Toimitusjohtajan palkka ja muut etuudet

Hallitus nimittää yhtiön toimitusjohtajan ja päättää hänen palkastaan, eduista ja muista toimitusjohtajan ehdoista. Toimitusjohtajan toimitusjohtajan ehdot määrittää kirjallisessa OP Ryhmän pankkitoiminnan liiketoimintajohtajan toimitusjohtajan koskevassa sopimuksessa ja sen liitteessä.

Toimitusjohtaja kuuluu OP Ryhmän Pankkitoiminnan liiketoimintajohtajana OP Osuuskunnan johtokuntaan, jonka jäsenten eläkeikä on 63 vuotta. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP Ryhmän omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Toimitusjohtaja kuuluu työntekijäin eläkelain TyEL:n piiriin, joka tarjoaa palvelusaikaan ja työansioihin perustuvan eläketurvan laissa säädetyllä tavalla. Toimitusjohtajalle ei ole järjestetty lisäeläke-etuuksia.

Toimitusjohtajan toimitushteessa noudatettava irtisanomisaika on kuusi kuukautta. OP Ryhmän pankkitoiminnan liiketoimintajohtajan toimitusuhdetta koskevan sopimuksen mukaan yhtiön tulee maksaa johtajalle irtisanomisajan palkan lisäksi erokorvauksena kuuden (6) kuukauden kokonaispalkkaa vastaava määrä, jos yhtiö irtisanoo toimitusjohtajan tehtävästään tai toimitusjohtaja joutuu irtisanoutumaan tai purkamaan sopimuksen yhtiöstä johtuvasta syystä. Toimitusjohtajan toimitusuhteen päättyessä yhtiöstä johtuvista syistä, on toimitusjohtajalla myös oikeus toimitusuhteen päättymissuoden lyhyen ja pitkän aikavälin palkkiojärjestelmien palkkioihin, mikäli kyseisten järjestelmien ansaintakriteerit ja järjestelmien ehtojen mukaiset maksamisen edellytykset täyttyvät.

9.3 Toimitusjohtajan ja yhtiön muun johdon palkitsemista koskevat periaatteet

OP Ryhmän keskusyhteisökonsernissa hyväksytyjen palkitsemisjärjestelmien tavoitteena on kannustaa ja sitouttaa avainresurssit toiminnan kehittämiseen ja varmistaa uusien avainhenkilöiden saaminen yhtiöön. Hallitus arvioi ja seuraa säännöllisesti yhtiön palkitsemisjärjestelmien toimivuutta sen varmistamiseksi, että palkitseminen kaikkien henkilöstöryhmien osalta on linjassa konsernin arvojen, strategian, tavoitteiden, riskipolitiikkojen ja valvontajärjestelmien kanssa. Kannustinjärjestelmiä laadittaessa on huomioitu finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely.

Toimitusjohtajan ja muun johdon palkitseminen muodostuu kolmesta osasta: 1) peruspalkka (rahapalkka ja luontoisedut, perustana tehtävien vaativuus ja henkilön osaaminen); 2) lyhyen aikavälin palkitseminen (tulospalkkiot, perustana vuosisuunnitelman tavoitteiden toteutuminen) ja 3) pitkän aikavälin palkitseminen (OP Ryhmän johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä, perustana ryhmän yhteiset strategiset tavoitteet ja niiden toteutuminen).

Toimitusjohtajan ja muun johdon palkitsemisesta päättää yhtiön hallitus.

9.4 Johdon lyhyen aikavälin kannustejärjestelmä

Hallitus päättää vuosittain johdon lyhyen aikavälin kannustejärjestelmästä. Palkitseminen perustuu toisaalta johdolle yhteisiin, yhtiön vuosisuunnitelmasta johdettuihin tavoitteisiin ja saavutettuihin tuloksiin, ja toisaalta henkilökohtaisiin tavoitteisiin, jotka sovitaan vuodenvaihteen kehityskeskusteluissa. Toimitusjohtajan osalta huomioidaan lisäksi koko finanssiryhmän menestys. Tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan seuraavan vuodenvaihteen kehityskeskusteluissa. Tulos suhteessa tavoitteeseen vaikuttaa asteittain palkkiomaksimien määrään. Mikäli konsernin tulos ennen veroja jää tappiolliseksi, ei johdolle makseta lyhyen aikavälin tulospalkkioita. Tulospalkkioita ei myöskään makseta, jos OP Ryhmän tai Pohjola-konsernin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukainen RAVA-vakavaraisuus on ansaintavuoden lopussa alle 130 %.

Vuonna 2015 toimitusjohtajalla on oikeus maksimissaan neljän kuukauden säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon. Lyhyen aikavälin kannustejärjestelmän mukaiset palkkiot maksetaan rahana huomioiden riskiprofiiliin vaikuttavan henkilön osalta maksamisen menettelyohjeet OP Ryhmässä.

9.5 Johdon pitkän aikavälin kannustejärjestelmä

Yhtiön hallituksen päätöksen mukaisesti Pohjola noudattaa OP Ryhmän johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmää. Palkitsemisjärjestelmässä on ryhmätasoiset tavoitteet ja ensisijaiset tavoitemittarit ovat keskittäjäasiakkaiden määrän kasvu, OP Ryhmän tulos ennen veroja ja ryhmän ydinvakavaraisuus (CET1). Lisäksi järjestelmä huomioi kannattavuuden (taloudellisen pääoman tuotto) ja RAVA-vakavaraisuuden. Palkkiota ei makseta, jos ryhmän RAVA-vakavaraisuus maksuhetkellä alittaa palkitsemisen vähimmäistason 130 %.

OP Ryhmän yhteinen johdon kannustejärjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden ansaintajaksoista, joista käynnissä oleva käsittää vuodet 2014–2016. Uuden ansaintajakson alkamisesta päättää hallintoneuvosto. Hallintoneuvosto päättää järjestelmän ansaintamittarit ja niille asetettavan tavoitteen erikseen kullekin ansaintajaksole. Järjestelmän piiriin kuuluu toimitusjohtaja ja muut hallituksen vahvistamat henkilöt.

Kannustejärjestelmään kuuluvat henkilöt voivat saada tietyn määrän OP Ryhmän liikkeeseen laskemia debenttuureja, mikäli kyseiselle ansaintajaksole asetetut, OP Ryhmän strategiaan perustuvat tavoitteet saavutetaan. Järjestelmän mukainen palkkio maksetaan henkilölle ansaintajakson päätyttyä vuosina 2018, 2019 ja 2020 debenttuurien ja rahan yhdistelmänä kolmessa erässä edellyttäen, että ryhmän vakavaraisuus ylittää maksuhetkellä edellä todetun

vähimmäistason. Rahana maksettavalla osuudella katetaan avainhenkilölle palkkioista aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut. Palkkion maksamiseen liittyy työ- tai toimisuhteen voimassaoloa koskevia ehtoja, sekä suojautumiskieltoon ja odotusaikaan liittyviä ehtoja. Suojautumiskiellolla tarkoitetaan, että rahoitusvälineitä tai vakuuttamista ei saa käyttää järjestelmään liittyvältä henkilökohtaiselta riskiltä suojautumiseen. Pohjolan toimitusjohtajan on omistettava järjestelmän kautta saamansa debentuurit vuoden ajan palkkion maksamisesta (odotusaika). Myös muita järjestelmään kuuluvia koskevat odotusajan rajoitteet tietyin tarkemmin määritellyin ehdoin.

Palkkio on porrastettu tehtävän mukaan. Johto- ja avainhenkilöillä sekä toimitusjohtajalla on oikeus, asetettujen tavoitteiden toteutuessa 100-prosenttisesti, vuosittain 4–6 kuukauden säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon.

9.6 Muun henkilöstön pitkän aikavälin kannustejärjestelmä

Henkilöstöstä (pl. johto) suurin osa on OP Ryhmän yhteisen henkilöstörahaston (OP Ryhmän henkilöstörahasto hr) piirissä. Tämän pitkän aikavälin kannustejärjestelmän perustana on ryhmän yhteisten strategisten tavoitteiden saavuttaminen. Järjestelmän tavoitemittarit ovat vastaavat kuin johdon pitkän aikavälin järjestelmässä. Yhtiön hallitus päättää vuosittain henkilöstörahastoon siirrettävästä voittopalkkiosta.

Toimitusjohtajan palkat 2015, euroa

Säännöllinen rahapalkka	Luontoisedut *)	Ansaittu tulospalkkio vuodelta 2014	Vuonna 2015 maksetut palkat, palkkiot ja luontoisedut yhteensä	Vuosina 2011, 2012 ja 2013 ansaittujen tulospalkkioiden finanssialan säädösten mukaisesti lykätystä osuudesta vuonna 2015 maksettu osa **) ***)	Vuonna 2015 maksetut palkat, palkkiot ja luontoisedut yhteensä + Lykätty tulospalkkio yhteensä	
Toimitusjohtaja Pölönen	389 294	13 380	128 000	530 674	143 107	673 781

*) Toimitusjohtaja Pölösellä oli vapaa autoetu

**) Sisältää vuonna 2015 maksetun osuuden vuosilta 2011, 2012 ja 2013 ansaitusta tulospalkkiosta sekä vuonna 2015 maksetun osuuden vuosina 2011 – 2013 ansaitusta pitkän aikavälin palkkiosta. Loppuosa vuosilta 2012 ja 2013 ansaitusta palkkiosta on lykätty maksettavaksi vuosina 2016–2017. Lykättyjen erien maksaminen edellyttää erillistä päätöstä.

***) Luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) mukainen menettely.

10 Sisäpiirihallinto

Pohjola Pankilla on sijoituspalvelun tarjoajana ja arvopaperien liikkeeseenlaskijana oma sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeistus. Ohjeet sisältävät määräyksiä sisäpiirintiedosta, kielletystä sisäpiirintiedon käytöstä, sisäpiirirekistereistä, sisäpiiriläisiä koskevista kaupankäyntirajoituksista sekä sisäpiirihallinnosta. Lisäksi ohjeissa käsitellään vaikuttavassa asemassa olevia henkilöitä koskevia rajoituksia ja rajoitusten noudattamista koskevan valvonnan järjestämistä. Henkilöt, joilla on säännöllinen pääsy Pohjola Pankki Oyj:n liikkeeseen laskemiin arvopapereihin liittyvään sisäpiirintietoon, kuuluvat edellä mainitun yhtiön ei-julkisiin yrityskohtaisiin sisäpiirirekistereihin.

Sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeet perustuvat muun muassa arvopaperimarkkinoita koskevaan lainsäädäntöön, Finanssivalvonnan antamaan sääntelyyn ja Finanssialan Keskusliiton sijoituspalveluja tarjoavien jäsenyhteisöjen kaupankäyntiohjeeseen.

Ohjeiden tarkoituksena on edistää arvopaperimarkkinoilla toimivien luottamusta Pohjola Pankki Oyj:n toimintaan.

OP-Palvelut Oy:n Laki- ja perintäpalvelut ylläpitää OP Ryhmään kuuluvien yhteisöjen julkisia sisäpiirirekistereitä ja pysyviä yrityskohtaisia sisäpiirirekistereitä. Rekisterinpito on järjestetty Euroclear Finland Oy:n ylläpitämän SIRE-järjestelmän kautta.

Pohjola Pankki Oyj pitää tarvittaessa itse hankekohtaista sisäpiirirekisteriä.

Pohjola Pankin toimintaan luottolaitoksena kuuluu osallistuminen asiakkaiden tekemiin arvopaperikauppoihin tai muihin arvopapereita koskeviin järjestelyihin. Pohjola Pankki ja sen johto- ja toimihenkilöt voivat saada myös rahoitusjärjestelyjen yhteydessä tai osana Pohjola Pankin muuta tavanomaista toimintaa asiakasyrityksiä koskevia sisäpiirintietoja. Muun muassa mainituista syistä Pohjola Pankki ja sen johto- ja toimihenkilöt ovat laissa tarkoitetun sisäpiirisääntelyn alaisia.

Sisäpiiriasioista järjestetään säännöllisesti koulutusta. Koulutus ajoitetaan erityisesti sisäpiiriohjeistuksen muutostilanteisiin.

10.1 Sisäpiirirekisterien julkisuus ja nähtävilläpito

Jokaisella on oikeus tutustua julkiseen sisäpiirirekisteriin ja saada kulujen korvaamista vastaan rekisterin tiedoista otteita ja jäljennöksiä. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä muun luonnollisen henkilön kuin sisäpiiriläisen nimi eivät kuitenkaan ole julkisia. Pysyvän yritysکوhtaisen sisäpiirirekisterin tai hankerekisterien sisältämät tiedot eivät ole julkisia. Otteita ja jäljennöksiä julkisesta sisäpiirirekisteristä voi tilata OP-Palvelut Oy:n Laki- ja perintäpalveluista. Yksilöidyt tietojenluovutuspyynnöt pyydetään toimittamaan kirjallisesti osoitteella:

OP-Palvelut Oy
Lakipalvelut-ryhmä
PL 909
00101 Helsinki

11 Tiedonantopolitiikka

Pohjola Pankki Oyj noudattaa toiminnassaan OP ryhmän viestintä- ja tiedonantopolitiikkaa (disclosure policy).

OP Osuuskunnan tytäryhtiöt Pohjola Pankki Oyj (Pohjola) ja OP-Asuntoluottopankki Oyj (OPA) vastaavat OP Ryhmän varainhankinnasta raha- ja pääomamarkkinoilta. OP Ryhmään kuuluvien yhteisöjen liikkeeseen laskemat arvopaperit ovat kaupankäynnin kohteena NASDAQ Helsingin ohella tai sijaan London Stock Exchangessa, SIX Swiss Exchangessa tai muissa arvopaperipörssissä. Pohjola on myös laskenut liikkeelle listaamattoman samurai-joukkovelkakirjalainan Japanin markkinoille.

OP Ryhmä, Pohjola ja OPA noudattavat tiedonantopolitiikassaan Suomen lainsäädäntöä sekä NASDAQ Helsingin ja soveltuvien osin muiden pörssien sääntöjä sekä Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita. Edellisten lisäksi OP Ryhmän viestinnässä huomioidaan Corporate Governance -ohjeistus ja ryhmän hyvän liiketavan periaatteet (Code of Business Ethics).

OP Osuuskunnan johtokunnan hyväksymää tiedonantopolitiikkaa sovelletaan joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskijoiden (Pohjola Pankki ja OPA) ja OP Ryhmän tiedottamisen toimintaperiaatteisiin ja -tapoihin. Tiedonantopolitiikka on hyväksytty Pohjola Pankin ja OPAn hallituksissa. OP Osuuskunnan johtokunta on linjannut keskusyhteisökonsernin johtamisjärjestelmä, organisaatorakenteiden uudistaminen sekä yhteenliittymän keskinäinen vastuu huomioiden, että OP Osuuskunnan tehtävänä on huolehtia myös Pohjolan ja OPAn osalta säännöllisen ja jatkuvan tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen julkistamisesta, jakelusta ja saatavilla pidosta. Tytäryhtiöt raportoivat ja julkaisevat erikseen omat osavuosikatsauksensa, toimintakertomuksensa ja tilinpäätöksensä. OP Osuuskunta tiedottaa muista tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvista asioista tytäryhtiöiden puolesta ja nimissä. Käytännössä tiedotteet annetaan tällöin OP Ryhmän ja liikkeeseenlaskijan nimissä. Tiedottaminen arvioidaan Pohjolan ja OPAn liikkeeseenlaskemien arvopapereiden osalta liikkeeseenlaskijakohtaisesti. Vastuu liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuuden täyttämisestä on kullakin liikkeeseenlaskijalla.

Tiedonantopolitiikassa on kuvattu ne keskeiset toimintaperiaatteet ja -tavat, joiden mukaisesti OP Ryhmä ja liikkeeseenlaskijat kommunikoiivat pääomamarkkinoiden markkinaosapuolien ja muiden sidosryhmien kanssa. Poliitiikassa kuvataan lisäksi säännöllisen ja jatkuvan tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen julkistamista, jakelua ja saatavilla pitoa. OP Ryhmä arvioi ryhmän tiedonantopolitiikan johdonmukaisuutta, toimivuutta ja riittävyttä säännöllisesti vähintään vuosittain.

OP Ryhmän viestinnän tehtävänä on edistää ryhmän liiketoimintaa välittämällä oikeaa tietoa ryhmän tavoitteista ja toiminnasta kaikille sidosryhmille. Ulkoisen ja sisäisen viestinnän tavoitteena on tukea ryhmän strategisia ja liiketoiminnallisia tavoitteita sekä rakentaa ja ylläpitää osaltaan vahvaa ja vastuullista yrityskuvaa ja edistää ryhmän yhteistoimintaa. Sekä ulkoinen että sisäinen viestintä ovat tosiasioihin pohjautuvia ja antavat oikean kuvan esitettävistä asioista.

Pohjolan noudattama OP Ryhmän tiedonantopolitiikka on julkaistu yhtiön internetsivuilla www.pohjola.fi > Sijoittajasuhteet > Hallinnointi ja johto > Tiedonantopolitiikka.

Pohjolan internetsivujen osoite on www.pohjola.fi.

12 Hallituksen ja konsernin toimitusjohtajan henkilö- ym. tiedot

12.1 Hallitus

Puheenjohtaja (lainsäädännön ja asemansa perusteella)

Reijo Karhinen, s. 1955

- Pääjohtaja, OP Ryhmä, OP Osuuskunnan toimitusjohtaja
- Vuorineuvos, kauppatieteiden maisteri, Turun kauppakorkeakoulun ja Itä-Suomen yliopiston kunniatohtori
- Hallituksen jäsen vuodesta 1994
- Yhtiöstä ja sen merkittävästä osakkeenomistajasta (OP Osuuskunta) riippuvainen hallituksen jäsen

Muut keskeiset luottamustehtävät:

- Keskuskauppakamari: hallituksen varapuheenjohtaja
- Kansainvälinen kauppakamari ICC Suomi: hallituksen varapuheenjohtaja
- Liikesivistysrahasto: hallituksen puheenjohtaja
- HelsinkiMissio: valtuuskunnan puheenjohtaja
- Uusi Lastensairaala Tukisäätiö: hallituksen varapuheenjohtaja
- Mannerheim-säätiö: hallituksen jäsen
- Maanpuolustuksen tuki ry: hallituksen puheenjohtaja
- Savonlinnan Oopperajuhlien kannatusyhdistys: valtuuston puheenjohtaja
- Unico Banking Group: hallituksen jäsen

Keskeinen aiempi työkokemus:

- Osuuspankkikeskus osk: toimitusjohtaja 1997–2006, toiminnonjohtaja 1994–1996
- Kuopion Osuuspankki: toimitusjohtaja 1990–1994
- Savonlinnan Osuuspankki: toimitusjohtaja 1988–1990
- Varkauden Osuuspankki: toimitusjohtaja 1985–1988
- Juvan Osuuspankki: apulaisjohtaja 1979–1984

Tony Vepsäläinen, s. 1959

- Ryhmäpalveluiden johtaja ja pääjohtajan varamies, OP Ryhmä
- Oikeustieteen kandidaatti, eMBA
- Hallituksen jäsen vuodesta 2007
- Yhtiöstä ja sen merkittävästä osakkeenomistajasta (OP Osuuskunta) riippuvainen hallituksen jäsen

Muut keskeiset luottamustehtävät:

- Osuuskunta Suomen Asuntomessut: hallintoneuvoston puheenjohtaja

Keskeinen aiempi työkokemus:

- OP-Pohjola osk: Liiketoimintajohtaja 2011–2014
- OP-Keskus osk: toimitusjohtaja 2007–2010
- Tampereen Seudun Osuuspankki: toimitusjohtaja 1998–2006
- Turun Seudun Osuuspankki: varatoimitusjohtaja 1996–1998
- Kuopion Osuuspankki: pankinjohtaja 1993–1996
- Suomen Säästöpankki SSP Oy: aluejohtajan varamies 1992–1993
- Pohjois-Savon Säästöpankki: esimiestehtävät 1985–1992

Harri Luhtala, s. 1965

- Talousjohtaja, OP Ryhmä
- Kauppatieteiden maisteri
- Hallituksen jäsen vuodesta 2014
- Yhtiöstä ja sen merkittävästä osakkeenomistajasta (OP Osuuskunta) riippuvainen hallituksen jäsen

Muut keskeiset luottamustehtävät:

- VTS-rahasto: hallituksen puheenjohtaja
- Rahoitusvakausvirasto: hallituksen jäsen

Keskeinen aiempi työkokemus:

- OP-Pohjola-ryhmä: eri asiantuntija- ja esimiestehtävät 1989–2007

Erik Palmén, s. 1959

- Riskienhallintajohtaja, OP Ryhmä
- Kauppatieteiden maisteri, diplomi-insinööri
- Hallituksen jäsen vuodesta 2014
- Yhtiöstä ja sen merkittävästä osakkeenomistajasta (OP Osuuskunta) riippuvainen hallituksen jäsen

Muut keskeiset luottamustehtävät:

- VTS-rahasto: valtuuskunnan puheenjohtaja
- Unico Banking Group: riskienhallintatoimikunnan jäsen

Keskeinen aiempi työkokemus:

- Nordea Pankki Suomi Oyj: eri asiantuntija- ja esimiestehtävät 1987–2009

12.2 *Konsernin toimitusjohtaja*

Jouko Pölönen, s. 1970

- Toimitusjohtaja, Pohjola Pankki Oyj
- Liiketoimintajohtaja, OP Ryhmän pankkitoiminta
- Toimitusjohtaja, Helsingin OP Pankki Oy
- Pohjola-konsernin palveluksessa vuodesta 2001
- Kauppatieteiden maisteri, eMBA

Keskeinen aiempi työkokemus:

- Pohjola Vakuutus Oy: toimitusjohtaja 2010–2014
- Pohjola Pankki Oyj: talous- ja rahoitusjohtaja 2009–2010
- Pohjola Pankki Oyj: riskienhallintajohtaja 2001–2008
- PricewaterhouseCoopers: KHT-tilintarkastaja 1999–2001 ja tilintarkastaja 1993–1999

Keskeiset luottamustehtävät:

- Unico Banking Group: hallituksen jäsen